

Aanspoelsel

● *Kaukasische dwerggrondel*. Foto: Edo Goverse.

Nieuwe veldgids Zeewieren

Veldgids Zeewieren behandelt meer dan 130 soorten roodwieren, bruinwieren en groenwieren die goed met het blote oog of met een veldloop te herkennen zijn. De gids beschrijft van elke soort de kenmerken, het onderscheid met gelijkende soorten, de habitat, seizoenspatronen en de verspreiding. De honderden foto's maken de gids bruikbaar voor onderwaterdeterminaties, in het getijdengebied en op het strand. Daarnaast geeft de uitgebreide introductie informatie over de beste vindplaatsen

● Omslag *Veldgids Zeewieren* KNNV.

in Nederland, de ecologie van zeewieren, exoten, toepassingen en recepten.

Te bestellen via de KNNV <https://knnvuitgeverij.nl/artikel/veldgids-zeewieren.html>.

Kaukasische dwerggrondel, nieuwe soort voor Noord-Holland

Na de zwartbekgrondel, marmergroundel en Kesslers grondel heeft nu ook de Kaukasische dwerggrondel (*Knipowitschia caucasica*) Noord-Holland bereikt. Het eerste exemplaar in Nederland werd op 6 mei 2020 gevangen in de Biesbosch en al snel bleek dat de dwerggrondels zich inmiddels ruim hebben weten te verspreiden en ook in andere delen van het Rijnstelsysteem rondzwommen.

Op 10 januari 2021 hebben we de proef op som genomen en onderzocht of deze grondel ook al het IJmeer heeft gekoloniseerd en na enkele halen met het schepnet werd het eerste exemplaar nabij de Diemer Vijfhoek gevangen. Ook op andere plekken langs de IJsselmeerkust (Muiden, Muiderberg, Medemblik en Almere) werd de Kaukasische dwerggrondel vrij gemakkelijk bemonsterd, wat duidt op een wijdverspreide aanwezigheid. Mogelijk is deze grondel al

langer in Nederland aanwezig maar over het hoofd gezien vanwege sterke gelijkenis met jonge zwartbekgrondels en de inheemse brakwatergrondels. Van oorsprong komt de soort net zoals de al eerdergenoemde uitheemse grondels voor in de Ponto-Kaspische regio rondom de Zwarte Zee en speelt het Main-Donaukanaal, een gegraven verbinding tussen het stroomgebied van de Donau en de Rijn, een belangrijke rol bij de opmars van deze exoten. De Kaukasische dwerggrondel komt voornamelijk voor in kustwateren maar gedijt ook goed in brak- en zoetwater en bereikt een maximumlengte van vijf centimeter. De soort wordt gekenmerkt door een stompe kop en een zeer korte neus. De schubben op de rug ontbreken tot aan de voorzijde van de basis van de tweede rugvin. De eerste rugvin van de vrouwtjes bevat verspreid zwart pigment, terwijl de mannetjes een gebandeerde rugvin met een blauwzwarte vlek hebben. Op de flanken van het mannetje zijn in de paaiperiode vier tot acht donkere banden zichtbaar. Opvallend is de heldergele buik van de vrouwtjes in de paaitijd die in een seizoen wel drie legfels kunnen produceren. Geert Timmermans & Edo Goverse